

Gruppdiskussioner 13 dec

Diskussionen skulle leda till idéer vad vi kan göra framöver för att bevara natur och kulturvärdena. Syftet var också att få prata om situationen och nedanstående punkter avspeglar mer detta än regelrätta idéer.

Ett försök att dela upp i olika kategorier har gjorts men det finns andra skärningar.

Samverkan

- Samarbetsprojekt typ Östergötlands eklandskap. Jobba över avdelnings, enhetsgränser och involvera brukarna i "vi", lyfta länens speciella värden och vara stolta över detta. Passa på när det sker andra förändringar (t ex byte av landshövding) att lyfta dessa frågor.

Återkoppling

- Positiv återkoppling, att man lyfter upp och talar om när markerna blir bra skötta.
- Uppföljning och utvärdering viktig och nödvändig för att se om värdena finns kvar och utvecklas

Hästar

- Hästen är en outnyttjad resurs.
- Hästar borde kunna göra bättre nytta men rådgivning krävs för detta. Sprida information i hästtidningar som hästägare läser.
- Hästarna som resurs: mindre klimatpåverkan, bra med växelbete, mindre klimatpåverkan
- Utnyttja hästnäringen. Dels till bete (och naturbetesentreprenörer) och dels ängshö som foder

Åtagandeplaner

- Åtagandeplan är ett krav på grund av det positiva gensvar. Detta blev en dialog mellan rådgivare och brukare på plats.
- Länsstyrelserna ges möjlighet att styra mer vad som ska stå i åtagandeplanerna. Jordbruksverket måste lita på länsstyrelserna.

Länsstyrelsens roll och rådgivning

- Länsstyrelsen ska vara rådgivande myndighet i första hand och kontrollerande i andra hand. Hitta nya lösningar på detta t ex från Skatteverket.
- Länsstyrelserna borde kunna driva betesförmedlingar.
- Hjälpa nystartare
- Hjälp med kalkyler
- Rådgivning viktig
- Rådgivning både till lantbrukare och allmänhet (gärna i skolor)

Miljöersättningar och andra

- Flexibla stödsystem som ger utrymme för t ex betesfria år och bränning
- Viktigt att hålla isär naturligt ovanliga arter och hotade arter. Eken vanlig art som dock hyser ovanliga arter.
- Styr befintliga miljöersättningar till fina marker
- Mer flexibelt system eftersträvansvärt
- Miljöersättningar nödvändigt komplement till bärkraftigtighet för att bevara t ex slåtterängar (kollektiva nyttigheter och ekosystemtjänster)
- Flytta fokus från artbevarande till ekosystemtjänster (vad får vi för pengarna)
- Rätt pengar till rätt stödmottagare – koppla gårdsstöd
- Blanda inte gårdsstöd och miljöersättning på samma mark
- Om man söker ersättning för betesmark ska man redovisa att man har tillgång till betesdjur
- Ersättningsreglerna måste tåla mer/eller stor variation på markernas skötsel
- Åtagandeplaner måste förnyas varje stödperiod och när nya brukare tar över + mer rådgivning
- Högre ersättningar så att verkligen djuren går på naturbetesmarkerna

Lantbrukarens situation

- Rekrytering av brukare, hur får de nya brukarna ekonomin att gå ihop. Söka upp, t ex i lantbruksskolor och både prata ekonomi och miljö.
- Pålitliga stödsystem med långsiktighet. Det ska vara en entydig koppling mellan insats och de ersättningar man får.
- Entreprenörer med egna initiativ bör uppmuntras med hjälp till vatten tillsyn och stängsling
- Skapa flexibla system, stabil blockdatabas och därmed minska rädslan för återkrav
- Ingen chans att klara målen utan lönsamma lantbruk
- Hitta samverkansformer mellan marknad och djurägare
- Billiga byggnader för djur som också kan vara flyttbara. Ex Bete av pisterna i Åre sker med får som övervintrar i tält på olika ytor olika år.
- Byggnader för djurhållning. Enkla billiga lösningar som tak med vindskydd.

Övrigt

- Skogsbete, stora sammanhängande betesmarker som både involverar åker skog och naturbetesmarker. Planering viktig för att inte få gödslingseffekt men tillskottsutfodring ska kunna ske. Utfodring kan vara lösningar för stora betesområden som typ skogsbete. Ett välordnat skogsbete ska både producera livsmedel, biologisk mångfald och skogsprodukter.
- Bränningens effekter behöver utvärderas mer
- Turism kring odlingslandskapet och marknadsför detta
- Strukturrationalisering inte bra för kulturmiljön
- Stora mjölkgårdar leder ofta till låg biologisk mångfald. Men skulle kunna skicka runt betesdjur
- Småskalig förädling
- Rent a cow
- Ska vi tro att styrmedel löser problemet

- Mer svensk/lokalproducerad mat i offentlig servering (skola, landsting mm).
Miljöstyrningsrådets baskrav ska gälla vid upphandling.
- Klimatkompensation till företag genom trädplantering på väl utvalda ställen i landskapet (t ex i slättbygd)
- Blommande vallar istället för salix